

NOVI SLOV. ŠTAJERC

IZ NARODA ZA NAROD.

„Novi Slovenski Štajerc“ izhaja vsakega 10., 20. in 30. v mesecu. — Naročnina za celo leto 2 K, za pol leta 1 K, za četr let 50 vin; plačuje se naprej. — Posamezna številka 6 v. Oznanila po dogovoru. Denar in reklamacije se pošiljajo na: Upravništvo „Novi Slovenski Štajerc“ v Ljubljani. Dopisi pa na: Uredništvo „Novi Slovenski Štajerc“ v Ljubljani.

Slovenci! § 19. državnega temeljnega zakona se glasi: »Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, da brani in goji svojo narodnost in svoj jezik (materino besedo). Država zagotavlja ravnopravnost vseh jezikov v šoli, v uradu in v javnem življenju. V deželah, kjer je več jezikov, naj se javne šole tako uravnajo, da dobi vsak narod potrebne pripomočke, da se izomika v svojem jeziku, ne da bi se silil učiti družega deželne jezika.

Zapomnite si ga! Ravnajte se po njem, zahtevajte povsod na podlagi tega zakona svoje narodne pravice!

Slovenski kmet in socijaldemokrat.

V državnem zboru sta se skozi 14 dni obravnavala dva nujna predloga socijalnih demokratov proti draginji. Prvi Šramelov predlog je bil tak, da bi njegova izvršitev vrgla kmeta v največjo bedo in v dolg, ker zahteva brezpogojno uvoz vsakovrstnega mesa in otvoritev meje za zrnje (žito) odnosno odpravo colnine. Drugi Renerjev predlog pa je nekako zdravilo ali vsaj blažilo prvemu, ker zahteva od poljedelskega ministerstva razna, od nas že često naglašana sredstva za povzdigo kmetijstva, odnosno zboljšanja pridelkov. odkrito povemo: marsikaj je v predlogih dobrega za naše kmetско ljudstvo, toda glavno pod nobenim pogojem ni sprejemljivo, ni mogoče, da se ne bi preveč oškodovalo našega slovenskega kmeta, zato so ravnali naši poslanci iz našega stališča pravilno, pa naj jih socijalni demokratje še tako napadajo.

Kak je položaj našega kmeta?

Vse brez izjeme, kmet, delavec, meščan tarna čez draginjo. Meščanu in delavcu so živila predraga, kmetom pa vse, kar rabi za obdelovanje svojega zemljišča. Le pogledjmo si nekatere reči! Dražja je obleka, dražje obuvalo, dražje orodje, dražji so posli, dražje sploh vse, kamor kmet pogleda in za kar prime. Večje so končno občinske, okrajne in deželne doklade k davkom. Povsod je le za kmetskega človeka povelje, daj več in zopet daj. Po vinarjih mu dohajajo dohodki, na vsakem se takorekoč pozna kmetov znoj in žulj od težkega, dolgotrajnega njegovega dela, a na veliko se mu spet trga vse iz njegove mošnje. Naš slovenski kmet je često suženj svojega zadolženega zemljišča,

razočaran revež, kteremu je zima povodenj, toča, suša ali druga nesreča uničila vse blagostanje, uničila pa tudi zaupanje.

Pri vsem tem pa ga tare še draginja. Le pogledjete v borno kmetско hišo, — mislimo tukaj na majhne kmete, želarje in kmetске obrtnike — glejte na hrano našega kmetskega ljudstva, in večina meščanov, tudi delavcev po mestih bo rekla zopet, kar je rekla že neštetokrat: to je — pasje življenje. Vse, prav vse, kar je boljšega, mora v mesto, mora na trg, da se dobi par krajcarjev. Kmet redi živino, a kolje je ne, kmet redi perutnino, a prodati jo mora, prodati mora tudi povsod svoje najboljše pridelke, naj bo žito, pšenica, koruza, krompir, ajda, čebula, zelje, vino in olje, vse, kar je najboljše mora od doma, da se plača davek in se kupijo druge potrebščine, kmetu ostane vse najslabše. To je gola resnica in odkrito rečem, da ne pozna tisti kmetskega položaja pri nas, kdor govori in piše drugače.

Sedaj socijalna demokracija hoče še poslabšati ta že sam na sebi slab položaj. Sedaj še dobi kmet vsaj nekaj za kravico, ki jo je dve, tri leta redil, dobi še nekaj za svinjo, ki jo je spital, tudi drugi pridelki nesejo vsaj nekaj, a recimo, da dobi za svojo živino, za svinje, za pridelke še eno tretino manj, kakor do sedaj, potem sem pa res radoveden na tistega — modrijana, ki mi dokaže, da je kmetskemu ljudstvu še mogoče živeti in shajati.

Iz globokega prepričanja trdim, da je kmetско ljudstvo za svoje delo, za svoj trud primeroma najslabše plačano. Nevednost ali preišljeno izrečena zlobnost je torej, ako kdo trdi, da je kmetско ljudstvo, da je kmet kriv draginje.

Kje so vzroki draginje in zakaj se toži toliko?

Vzroke za draginjo je treba iskati v mestih samih, njegovem prebivalstvu in njegovih napravah.

Draginja mesa bi izginila takoj, ako bi le mesta hotela, poleg tega bi pa naš kmet dobil svojo živino bolje plačano. Določite na podlagi sejmskih poročil cene mestnim mesarjem, če to ne zadostuje, odpravite velike mestne doklade na živila, zboljšajte drago in zamotano kontrolo o raznih živilih, pa morajo cene postati primerne.

V mestnih upravah imate preveč sinekur, enako pri drugih zavodih. Od hišne najemnine živijo cele

rodbine celo pri majhnih hišah brez dela samo od najemnikov, tudi marsikateri postopač se redi na mestne stroške, a vse to zviša davke in dela draginjo. Kratkoterminalo v mestih je preveč takih, ki malo ali prav nič ne delajo, živeti pa hočejo na stroške drugih in sicer prav dobro.

Pa tudi v mestnem delavstvu samem je marsikaj slabega, ne sicer pri vseh, a povprečno v stanu kot takem v veliko višji meri, kakor pa pri kmetiskem ljudstvu. Tudi to trdim iz svojega lastnega prepričanja.

Obrnite se končno proti raznovrstnim napravam, ki so za izomiko in izobrazbo v mestih popolnoma nepotrebne, in so le izrodki pretiranosti v zabavi in drugod, vstavite meje potratnosti in ne bode vam treba tožiti čez »oderuštvo kmetov«, posebno ne, ako boste imeli toliko srca, da boste z nami kmetiskimi prijatelji delali in čutili za povzdigo in zboljšanje kmetijstva.

—k.

Domače novice.

Jubilejno leto našega vladarja se je pričelo z drugim decembrom, kajti nastopilo je šestdeseto leto vladanja presvitlega cesarja.

Državna tiskarna je izdala ob tej priložnosti jubilejne cesarjeve podobe, naša pošta pa bo imela to leto posebne jubilejske poštno znamke. — Državni zbor bo najbrž v proslavo jubileja sklenil zavarovanje delavcev, obrtnikov in malih posestnikov za starost in onemoglost.

Ornig je ustanovil kuhinjsko šolo za naša kmetiska dekleta, pa bo menda ostal sam v krogu svojih dragih, samo kaki nemškutar se mu zna vsesti na njegov lim. Mi naravnost svarimo stariše in dekleta, naj ne gredo tja. Pred vsem Ornig ne zna nadzorovati niti svojih ljudi pri občinski upravi in drugod, da se godijo v Ptuj pod njegovim županovanjem stvari, ki so njemu in njegovim prijateljem v največjo sramoto. Ornig naj ima svoj harem, kakor je rekel sam, v »Mädchenheimu«, a slovenska kmetiska dekleta naj ne vabi v gnjilo ptujsko gnjezdo, kjer bi se naučile vsega, samo ne pravega kmetškega gospodinjstva.

Dihurji, ki žrejo naročnikom naš list so pri poštenem uradu **Vurberg pri Ptuj, Radgona in Rogaška Slatina**. Prijatelje našega lista prosimo, da pazijo na to vrsto živali ter nam takoj sporoče, kadar jim zmanjka list ali pa, če dotičnega dihurja zalotijo.

To je le pri nas mogoče. »Sokol« v Šoštanju nam sporoča, da je nam že pred nekaj tedni poslal na nas naslovljeno pismo, kterege pisma pa mi še do danes nismo sprejeli. — Pismo iz Ljubljane v Novi Jork v Ameriki potrebuje le šest dni, toraj sta Šoštanj in Ljubljana dalje narazen ko Kranjska in Amerika.

Naše upravništvo poslalo je »Nov. Slov. Štajerca« ob enem s pismom na nekega naročnika v **Ptaju**. Naslov je bil na obeh pošiljativah jednak. Čez nekaj dni je prejelo upravništvo list vrnjen z opazko »**Marburg**«, »Herrengasse Nr. 19 unbekannt, retour«, dočim je pismo naročnik, ki se je preselil v Maribor, **prejel**. In zdaj pa še naj kdo reče, da naše poštno osobje ni vestno in zanesljivo!

Očetje in matere! Kaj delajo Vaši otroci po večerih? Ne pustite jih dremati po klopeh in voglih

mize, ne pustite jih sedeti brezdelne. Če znajo brati, dajte jim v roko kako dobro knjigo, da jo berejo na glas — najprej jeden, potem drugi. Brez skrbi jim smete dati tudi »Nov. Slov. Štajerca«; jim ne bode prav nič škodoval, verjemite nam. Naj vam iz njega berejo na glas: »Kratko zgodovino slovenskega naroda«, »Gospodarske stvari«, »Pavlušo« in »Črevljarja Grčo in njegove pogovore«. S tem bodo začeli Vaši otroci misliti, bodo uvideli, da je po svetu drugače, ko doma, dobili veselje do čitanja in si tu in tam tudi kaj dobrega zapomnili. Na ta način boste postali Vi drugi učitelji svojih otrok. Korist pa boste imeli vsi: otroci, ki bodo brali, in Vi, ki boste njih branje — poslušali.

Naš članek proti nagodbi ugovarja »Slov. Gospodar«, da se ne izvaža k nam iz drugih krajev vino in čebula. Drugim našim trditvam ne ugovarja, posebno ne onim, da se je na shodih vedno govorilo proti Madžarom. Da so tudi naše trditve o čebuli in vinu resnične, to ve in čuti pri nas vsak kmet, kajti naši čebuli dela največjo konkurenco čebula iz Juge v Gradcu in po celem Štajerskem. Gospodje, le vprašajte naše kmete, ko vozijo mimo tiskarne v Mariboru čebul v Gradec! Koliko južnega vina pa se v konkurenco našemu proda celo od nekterih krčmarjev v ptujskem okraju, to vam lahko povejo ptujski veletrgovci in posebej vinski trgovci in krčmarji v Gradcu. Poslužimo vam lahko za resničnost naših trditvev z imeni in številkami iz Dalmacije, ptujskega okraja in Gradea. »Novi Slov. Štajerc« ne piše in trdi kar tja v en dan, posebno ne, kar se tiče našega kmetijstva.

Ornig, kaj bo? Po časopisih se razširja vest, da je moralo namestništvo v Gradcu odstavi ptujskega načelnika mestnih uradov g. Eberhartingerja, tega posebnega prijatelja našega dičnega Orniga. Mestni očetje so imeli takoj sejo, pa osramočeni molčijo s svojim Ornigom vred! Veste kaj, mi vam damo dober nasvet: Imejte svoj nos pri mestni ptujski upravi, glejte, da bo tam vse pošteno in v redu, doma pa pecite za kmetško ljudstvo, ki vas redi, pošten kruh in poštene zemlje, vse drugo pa pustite in pustili bomo tudi — mi vas!

Maribor. Pred porotnim sodiščem je stal Jurij Dounik, ker je ustrelil v prepiru svojo ženo. Obsojen je bil na 9 let težke ječe.

Državna podpora za gornjeradgonski okraj je po poročilu »Slov. Gospodarja« vsled tega tako majhna, ker je c. kr. okrajno glavarstvo neugodno poročalo.

Če je to res — in mi ne dvomimo, da je — potem imate tukaj slovenski rojaki najlepši vzgled, kako upravičena je naša zahteva, da dobimo na vse naše urade svoje domače slovenske uradnike, ki ne poznajo samo našega jezika, ampak izhajajo iz kmetških hiš in nikdar ne bodo poročali tako brezsrčno in tako neugodno, kakor ti nemški gospodiči, ki so se v pernicah valjali od rojstva in ne poznajo ne vašega jezika, ne vašega težkega stališča. Zato rojaki vas pozivlja »Novi Slov. Štajerc« v boj za veljavo našega jezika in vaših osebnih koristi. Uradujte slovenski, govorite slovenski, bodite povsod neizprosni!

Sv. Križ pri Ljutomeru. Naša čebelarska podružnica ima svoj redni občni zbor v nedeljo 15. dec. Pre-

daval bo pri tej priliki g. nadučit. Pušenjak iz Cvena o prodaji medu. Rojaki pridite!

Veliko gospodarsko podjetje snujejo pod vodstvom dr. Grossmana rodoljubi na Murskem polju. Osnuje se namreč akcijska družba s kapitalom 300.000 K, da prevzame opekarno v Križevcih. Podjetje ob dobrem vodstvu mora uspevati, ker ima dobro podlago, zatorej pozivljamo premožne rojake, naj pristopijo kot delničarji, saj je to v okrepitev našega gospodarskega in narodnega stališča blizu jezikovne meje.

Pastorka je ustrelil v Slivnici pri Celju posestnik Ivan Zelič. Morilec se je sam javil sodišču.

V Gradcu se je zastrupil notarski kandidat Teodor Obračaj, ker je trpel bedo in pomanjkanje.

V Šoštanju se pritožujejo ljudje zaradi neuljudnosti tamošnjega železniškega uradnika K. Mi zahtevamo uljudno vedenje od vsakega uradnika, ker je to njegova dolžnost, povrh pa to zahteva prava olika.

Za „Sokola“ v Šoštanju izkazuje prvi izkaz prispevkov v znesku 297 kron 80 vinarjev.

Pripravljalni odbor je neumorno na delu in tako upamo, da bo izvršil svojo nalogo častno v probujanje samozavesti, narodne odločnosti in tudi okrepitvi telesnih moči. Odbor se zahvaljuje tudi vsem velikodušnim darovalcem prav iskreno!

Cenejega mesa še vedno — nimamo, in vender je cena živini padla. Zakaj neki imamo obč. odbore v Celju, Mariboru, Ptujju in drugod? Za — nemško politiziranje, za koristno delo pa ne. Tako piše »Domovina« in prav ima! Ako bi ravnali mestni mesarji pravično, morali bi znižati cene mesu toliko, kakor so padle živini, a to znaša skoraj eno tretino. Tukaj bi lahko temeljito in uspešno nastopali socijalni demokratje, tukaj je treba res odločnega nastopa, kajti sedaj izkoriščajo meščane in kmete.

Nujna potreba je zakon, ki zabranjuje toliko nepotrebnih eksekutivnih prodaj kmetijskih posestev.

Zato bo pa treba pričeti akcijo, da vse slovenske občine odpošljejo peticije v tem smislu na državni zbor, kakor se že med nemškimi kmeti enako pripravlja.

Kot nadomestilo eksekucijne prodaje naj bi stopila sekvestracija ali prisilna uprava.

Merodajni krogi naj bi o tem nekoliko razmišljali, posebno naši poslanci. Ž—.

Varujte se pijanosti in požrešnosti! V Rudniku na Kranjskem je izpil 28 letni kovač Jože Cimperman na enkrat tri četrt litra žganja in je vsled tega za eno uro umrl.

V Celju je umrla gospa Minka dr. Brenčičeva. Bila je svoji rodbini dobra mati, našemu narodu pa zvesta delavna hčerka. Naj počiva v miru!

Občni zbor ima celjsko pevsko društvo dne 14. t. m. v čitalnici.

Volitve v celjski okrajni zastop bodo v kratkem razpisane. Kakor znano vodi sedaj posle okrajnega zastopa vladni komisar.

Vremenski proroki nam zagotavljajo, da bomo imeli hudo in ostro zimo. Želimo si gotovo, naj se zmotijo, kakor navadno!

Brežice. Tukajšnji surov policaj Žerjav je sunil brez vzroka kmetijskega fanta v prsi. Pričakujemo, da dobi mesto in tudi surovež posebni temeljit pouk od

zgoraj, ker je poslanec dr. Benkovič storil primerne korake.

Volitve v okrajni zastop v Brežicah se imajo vršiti v kratkem. Le složnemu nastopu vseh slovenskih veleposestnikov bo mogoče iztrgati meščanski okrajni zastop iz meščanskih nemškutarških rok in ga priboriti res okraju, kteremu je namenjen. Slišimo po listih, da vlada med slovenskima strankama neko nespornost. Pričakujemo, da bodo naši rojaki v brežičkem okraju toliko rodoljubni, da stopijo trdno in edino na volišče. Komur je strankarska strast več kakor naša narodna čast, in korist slovenskih kmetov, ta se ne sme štuliti še za poštenega Slovenca in zavednega slovenskega kmeta. Rojaki, na pošteno skupno delo, kliče vas narodna dolžnost in lastna korist!

Socijal-demokratski list „Arbeiterwille“ napada ljuto našega poslanca dr. Ploja in Roškarja, ker sta glasovala proti nekemu draginjskemu predlogu. Pa ne bo nič pomagalo, kajti naši poslanci so storili le svojo dolžnost in odločno z glasovanjem izrazili svoje mnenje in mnenje svojih volilcev. Več o draginji in o kmetemskem stanu povemo spredaj v prvem članku.

Podpirajmo domačo industrijo! G. I v a n J e b a č i n, lastnik prve jugoslovanske tovarne za kavinesurrogate v Ljubljani, je društvu slov. književnikov in časničarjev zopet podaril 50 k r o n. Podpirajmo domačine rojake!

1. grudna je priredila »Čitalnica« v Ptujju gledališko igro »Klobuk«. Namerava še prirediti to zimo več gledaliških iger, kojih čisti dobiček se porabi za nabavo novega odra, ki je res potreben. Že za ta namen bi bilo želeti, da bi bile predstave dobro obiskane, žal, da pogrešamo vsakokrat celo mnogo inteligence.

Družba sv. Cirila in Metoda naznanja, da so vsled zadnjega poziva v časopisih začeli zopet misliti razni zastopi in privatniki na narodni kolek. — Nar. kolek pošilja zunanjim odjemalcem sedaj le družbina pisarna v Ljubljani sicer poštnine prosto. — Plača se lahko po poštni nakaznici naprej, ali pa po čekovni položnici, ko je blago prodano. Prosi se novih naročnikov.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Naročila za božične in novoletne razglednice sprejema družbina pisarna v Ljubljani.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da je že dolgo časa pri poštno čekovnem prometu. Vsi nabrani zneski in prispevki naj se pošiljajo po položnicah, da se prihrani poštnina. Kdor želi čekovnih položnic, naj se obrne na družbino pisarno v Ljubljani.

Nove uniforme dobijo avstrijski domobranci. Barva bo namreč sedaj zelenkasto-siva.

Iz Amerike v domovino nazaj prihaja vedno več izseljencev. V Italiji računajo zanesljivo, da jih pride nazaj nad 200.000 (dve sto tisoč), a okrog 100.000 (sto tisoč) se jih ne izseli kakor navadno. Tudi na Ogrsko prihajajo izseljenci v tolikem številu nazaj, da se vršijo za železniške vozove na meji v Odernbergu celi boji za prostore. Po 3000 ljudi čaka na vlake. Če pa ima kdo kakega znanca, ki hoče v Ameriko, naj mu pove vse to, da ne bo zapravljajal denarja za vožnjo in potem trpel bede in pomanjkanja.

Dopisi.

Od nemško-slovenske meje. *Našim politikom v preudarek.* Naša slovenska politika, tako na Kranjskem, kakor na Štajerskem in na Goriškem — je tako zavožena, da se Bog usmili. Toda, ali je zdrava? ali je pametna? Ni eno, ni drugo! Zdrava ni, ker ni politika z dalekosežnimi cilji, ampak samo osebna — saj se pri nas kujejo in snujejo stranke manj iz potrebe, kakor iz osebnih ozirrov. Toda mislite mar, da je Slovenstvo, korist vsega naroda i vselej korist poedinca? Pravi narodni mož in politik bo marsikako izgubo rad pretrpel, da le ima narod od tega kaj dobička. Pravite, da se bijete in blatite za načela — ako so načela dobra. Ob takem boju pa, kakor se bije pri nas, blatijo se samo zdrava načela, blatijo se osebe in odtujujejo se od narodnega dela, ker se jim gabi taka politika.

Pameten ta boj pa tudi ni, ker smo še predaleč zadi za drugimi narodi, ki gospodarsko in v ljudski omiki nas nadkriljujejo. Ti si potem mogoče lahko privoščijo tako dragocene boje, samo da jih vodijo povsem dostojnejše — kakor mi!

Naši sosedi se nam posmehujejo in imajo svoj dobiček pri tem! Ali ne vidite, kako napredujejo Nemci ob meji!

Pojdite raje ljudstvo učiti vsega, kar mu je treba v boju za narodni obstanek, kakor pa da drug drugega mrevarite in obrekujete, da se kar kadi.

Obmejni Slovenec.

Od sv. Marjete pri Moškanjih. Imeli smo pred kratkem shod, kjer je naš poslanec dvorni svetovalec dr. Ploj govoril o naših gospodarskih potrebah, posebej pa se bavil s škodo, ki jo povzroča Drava. Upravičena jeza se nas je polastila, ko nam je g. poslanec razkrival, kako sovražna je nemška večina v deželnem zboru v Gradcu vsaki uravnavi. Vendar pa pričakujemo vsaj nekaj pomoči, in prepričani smo, da bo dosegel naš g. poslanec tudi tukaj nekaj nam na korist, kakor je že dosegel marsikaj družega. V zadnjem »Slov. Gospodarju« ga nekdo napada, da ne pride med nas. To pred vsem ni resnično, povrh pa bi storil pisatelj tistih vrst bolje, ako bi težuje našega kraja sporočil našemu poslancu. Pomisliti vendar moramo, da poslanec, pa naj bo ta ali oni, nima naloge samo letati okrog in trošiti lepe besede, ampak mora imeti za lepe besede čas, da jih uresniči, da sledijo dejanja. Sploh pa poznamo že vsi našega poslanca, kar je gotovo znamenje, da prihaja vedno rad med nas.

Dopisnik »Slov. Gosp.« ima menda doma koledar družbe sv. Mohorja, naj si prešteje tam vse fare v ptujskem in ormožkem okraju, ki ga zastopa g. dr. Ploj potem pa naj računa, ali je mogoče opravljati vestno nalogo državnega in deželnega poslanca, ako bi zahtevala vsaka fara in vsaka vas, naj pride njen poslanec tolikokrat v njo, kakor je bil dr. Ploj pri sv. Marjeti! Torej ne sodimo prenašlo, ampak vdeležujmo se pridno vsake prireditve! Izvršujmo pa posebej, kar nas je prosil g. poslanec, da mu prav pridno poročamo o naših težnjah. To bo nam več koristilo kakor vsi shodi. Zavedajmo se pa tudi, da od poslanca ne smemo zahtevati nemogočih stvari. — Sedaj je zimski čas, počiva torej naše poljsko delo, upajmo to rej, da bo tem

živahnejše delovala naša kmetijska podružnica in tudi naše bralno društvo. Kake zanimive in poučne reči smo vedno radi poslušali. Skozi leto prav pridno z raznimi naročili in posredovanjem, po zimi pa s poukom med ljudi, to bodi lep program naših društev!

Ubegli splav. V sredo 26. nov. vozil je splav, katera je kupil Martin Strelec, župan občine Prvenci pri sv. Marku iz Ptuja do Markovec. Pomagala sta mu pri tem Valentin Kuhar in Alojz Markovič. Ko so privozili tja, bila je že tema, skočil je Kuhar z vrvo v roki na suho. Vrv se je odtrgala in ostala dva nevajena pri taki vožnji odpeljala sta se v temni noči naprej. Zadel sta ob neki štor in v hipu je padel splavov lastnik Strelec naprej v vodo in pod splav. Pomagal si je hitro na prosto in se rešil v Šturmovec. Markovič je sedaj sam klical na pomoč, dokler niso prihiteli moške iz Nove vasi z rešilnim čolnom. Ob 7. zvečer zadel je dvojni splav ob most pri Borlu in se razvezal, da je plaval vsak plav zase. Prvi je odplaval in se zadel v Ormožu za neki mlin, drugi pa se je raztrgal in jedna polovica je ostala na Zavrču, druga pa pri Dubravi. Veselimo se, da smo rešili svoje rojake. Hvala možem, ki so pomagali.

Gospodarske vesti.

Zimska pozeba v vinogradih.

Preteklo zimo nam je povzročila pozeba v vinogradih velikansko škodo, katera je tem občutnejša, ker je letošnji pridelek izredne kakovosti, ter deloma vsled tega jako drag in se prav lahko prodaje.

Tako hude, splošne pozebe pa so redke in se je zategavoljo prošlo zimo ni nikdo nadjal. Za naprej pa je menda zadnja izkušnja marsikaterega izučila in pripravila k temu, da se v prihodnje izogne takim iznenadenjem. Na to, da vsako zimo ne bode tako mrzlo, se ne smemo zanašati. Tako zanašanje bi znalo roditi prepozen kes.

Kdor se pač hoče obraniti pozebe in si zasigurati bolj enakomerne dohodke, ta bode moral zakopavati svoje trse v zemljo ali kakor nekateri pravijo podreti, ter to delo redno ponavljati vsako jesen.

To podiranje ali zakopavanje ne povzroča bogve kakih stroškov in težkoč, posebno ne v rahli, peščeni zemlji in se lahko opravi ob enem z jesensko kopjo, ki se jako priporoča; seveda ne sme biti zemlja premokra ali pa že zmrznena.

Da se trsje lažje zagrinja, je odrezati stare locnje (šparone), sploh one trsne dele, ki bi jih itak morali odstraniti na pomlad. Tako si tudi olajšamo prihodnjo rezatev. Zadostuje pa, da zakopljemo trse plitvo in samo v tisti dolžini, ki pride pri rezatvi v poštev; konci mladik torej lahko iz zemlje mole. Ako se trsje že od mladosti zakopava (podira), dobi na eni strani zgibo in vsled tega se delo pozneje tudi lažje vrši.

Na pomlad je trte zavoljo rezi rano odkriti. Predolgo zakopane trte pričnejo, če je zemlja še segreta, prezgodaj poganjati, kar pa kaže preprečiti zaradi pomladanskega mraza. Tudi ni izključeno, da ne bi pričelo popje gniti pri predolgo zakopanih trtah. Da se trsje takorekoč ne razvadi, je dobro, ga bolj pozno zakopavati in bolj rano odkopavati; seveda v kolikor to dane vremenske razmere dopuščajo.

Podiranje trsja v zemljo ni nič novega in je v bolj nizkih legah po nekoč že od nekdanj v navadi. Pri Sv. Lovrencu v Sl. goricah so lansko jesen nekateri posestniki zakopali svoje trsje v zemljo in ta trud

se jim je obilno poplašal; trsje jim ni pozeblo in je bilo z grozdem jako obloženo; razven tega so eni, ki imajo čiste vrste, prav lahko oddali rožje, ker je bilo zdravo, za cepiče. Nezakopano trsje pa je splošno pozeblo in zavoljo tega slabo obrodilo.

Kateri še niso zakopali svojega trsja, še lahko to v mesecu decembru store, ako bode suho, brezsnžno vreme. Želeti bi bilo, da bi se naši vinogradniki tega dela bolj poprijeli in to tembolj, ker več ali manj pozebe nekaj rodnih očes vsako zimo. Razni predsodki, ki jih imajo ljudje proti temu opravilu, so pa jalovi; da je tako, se lahko vsak prepriča, samo naj poskusi. Niti izgovor, da je zopet eno delo več, ni umesten, ako se podiranje z jesensko kopjo združi. Če pa gorice v jeseni okopavamo, uam ni treba prve kopi rano opraviti na pomlad, ko je itak drugod črez glavo dela dovolj: razven tega postane zemlja rodovitnejša, ako je v jeseni prekopana, ker mraz lažje vpliva na razkranje.

Približno isti namen, kakor pri zakopavanju trsja dosežemo že, če rešimo trte spon (vezi).

V tem slučaju obvaruje sneg trto pred pozebo. Ta način zavarovanja proti zimski pozebi je v bolj mokrotnih, težkih zemljah umestnejši od zagrinjanja. Istotako pri starejših nasadih, ker je stare trte težko vpogniti, ako jih do sedaj sploh nismo zakopavali. Glavni pogoj pa je pri tem načinu okovarjanja, da je dovolj snega, sicer ne pomaga nič.

Umetna gnojila. Vedno in vedno se povdarja korist in vrednost umetnih gnojil, žalibog, da to le malo pomaga. Kmetstvo ljudstvo je še premalo izšolano, torej ne pogodi z gnojili vselej prav in to mu jemlje zaupanje. Da je vredno, spoznal sem jaz iz lastne izkušnje, ker povsod, kjer sem potresel žlindro in kajnit imel sem trud in stroške obilo povrnjene. Čudež vseh čudežev pokaže pa še le čilski soliter, ker oves, kateremu sem letos s čilskim solitrom pognojil, se je tako izvrstno obnesel, da je stroške skoro trikrat povrnil.

Torej z mirno vestjo to vse tudi drugim priporočam. Lovrene Janžekovič v Prvencih sv. Marka nižje Ptuja.

Razne vesti.

Domači zajec na Dunaju. Na Dunaju so odprli veliko gostilno, kjer bodo imeli samo taka mesna jedila, ki so napravljena iz mesa domačih zajcev ali kuncev. V Parizu na Francoskem so jedi iz mesa domačih zajcev pri bogatih in revnih že dolgo v navadi.

Nerazumljiva surovost. Na Italijanskem v kraju Trataminore je neki kmet umoril svojo ženo. Z bližnjim mesarjem sta naredila iz nje klobase, a zasledili so ju in zaprli.

Japonska čuti težo zadnje vojske vedno bolj. Država je izprešala iz ljudi ves denar, po mestih vlada beda in pomanjkanje, kakor nikjer drugod na svetu. Japonsko kmetstvo ljudstvo je večinoma popolnoma obubožalo ter se trumoma izseljuje v razne kraje, vse trpi vsled visokih davkov, država mora plačevati ogromne obresti za posojila, ki jih je najela pred vojsko in za časa vojske, povrh pa še izda tudi vedno več za vojaštvo in vojno brodovje. Mnogo onih vojakov, ki so se borili proti Rusom, umrlo je od lakote ali pa so postali tatje in potepuhi, ker ne dobijo dela ne zaslužka. Gnijilo sadje, pokvarjene jedi napol spridene, to je hrana nekterih bivših japonskih vojakov. To so koristi vojsk!

Židovski dijaki in poslanci zahtevajo pri ministerstvu, naj se jih prizna kot narodnost, da torej tudi njihov jezik naj velja. Vse prav, mi smo odločno za enakopravnost vseh državljanov, samo radi bi vedeli, kje imajo pri nas židje skupno bivališče, skupno

zemljo kakor Slovenci, Nemei, Čehi, Hrvatje itd. Tega nimajo. Ne znajo pa tudi že več po veliki večini svojega jezika. Žida poznaš na zunaj s tem, da je povsod, pa naj bo v šolstvu ali trgovini in se naseli tam, kjer najložje ljudstvo izsesava in opehari. Silno redke so izjeme.

Proti pruskemu nasilstvu na Nemškem prirejajo Poljaki po Avstrijskem povsod velike protestne shode. Tako se je zbralo v nedeljo 1. dec. v Lvovu na shodu črez 10.000 ljudi. To, rojaki, nam bodi v vzgled, kako je treba braniti pravice svojega materinskega jezika.

Zdravniki in lekarnarji zahtevajo svoje ministerstvo. Mislimo, da do tega ne bo prišlo tako kmalu, saj imamo že ministrov precej. Da bi le ti vsi delali požrtvovalno in nepristransko za ljudski blagor.

Delavci v čeških mestih nadaljujejo demonstracije proti podraženju živil. Ne zavidamo nikogar za boljši kruh, rečemo pa le eno: kaj ko bi vsi ti vodje demonstracij morali živeti samo eno leto kot štajerski mali kmeti ali pa želarji, radovedni smo, ali bi potem utihnili ter bili v mestu bolj zadovoljni!?

Davek na sladkor zniža država za 12 kron pri meterskem stotu, ker je v ugodnem finančnem položaju in zahtevajo to združeno socijaldemokratski in drugi meščanski poslanci. Pričakujemo, da tudi glede zemljiškega davka vlada izpolni svoje obljube.

Posebno postavo za zatiranje Poljakov predložila je prusovska vlada v Berlinu. Zahteva na leto do 480 milijonov kron, da bo pokupovala poljska posestva in jih potem izročila nemškim kmetom. Seveda je vse to zaradi tega, ker Poljaki na Nemškem nočejo opustiti svojega jezika. Pa samo nakupovanje ne bi doseglo svojega namena, zato je vlada še predložila izjemno postavo, da v gotovih slučajih sme posestvo kar svojevoljno odkupiti, če dotični hoče ali ne in da Poljaki novih posestev ne smejo in ne morejo kupovati. Tukaj glej, pošten slovenski kmet nemško ošabnost in predrznost. Glej, kako kratijo Nemei vsakemu svobodo in pravico, ako imajo moč. Drugi naj bi jim bili brezpravnih sužnji, oni sami pa oblastni gospodarji.

Velik avancement pri pošti. Letos je prvokrat meseca decembra avanciralo mnogo poštnih uslužbencev. 260 oficijalov je bilo povišanih v višje oficijale, 220 asistentov pa imenovanih oficijalom. Doslej je navadno meseca decembra avanciralo po 50 oficijalov in 100 višjih oficijalov. Razun tega bo tekom meseca decembra povišanih še okolu 100 uradnikov v devetem, osmem in sedmem činovnem razredu (upravitelji, višji upravitelji, kontrolorji, višji kontrolorji in ravnatelji poštne urada).

Jubilejne pisemske znamke. Z novim letom 1898 izidejo v Avstriji jubilejne znamke v 17 kategorijah; in sicer so po 1, 2, 3, 5, 6, 10, 12, 20, 25, 30 in 35 vin. v jeklorezu za navadni tisek, ostale za globoki tisek. Znamke po 50, 60 vin. in 1 K bodo enobarvne. Vsaka kategorija ima posebno barvo. Načrte je izdelal prof. Moser. Razun cesarjeve slike po raznih fotografijah od leta 1848 naprej bodo imele nekatere znamke slike prejšnjih cesarjev, tako Karla VI., Marije Terezije, Jožefa II., Leopolda II., Ferdinanda I. ter slika dunajskega dvora Schönbrunn.

Eksplozija v rudniku. V Virginiji jebilo v rudniku Fairmont zasutih več sto rudarjev vsled eksplozije.

Listek.

Pavluša.

Na Ptujskem polju zapisala I. Recel in L. P.

Spet je prišla vrsta na Pavluša, ki mu njih je ostalo še petdeset. Pavluša pa niti teh noče sprejeti, ker je prodal tudi tretjo četrtino. Tretji stražnik mora

priti pred kralja in se vleči na trebuh po klopi in že je žvižgala težka palica po zraku in padala pravilno po ubogem stražniku Pavluša je bil zelo trdosrčen, ker ni hotel niti darovane četrtine sprejeti spet nazaj, čeravno mu jo je stražnik toplo ponujal in bi jo bil iz srca rad dal. Kralj in kraljičina sta se od smeha pokala po bedrih, ker je Pavluša tako spretno speljal na limanice hudobne in lakomne stražnike.

»Zadnja četrtina bo pa vendar le ostala tebi samemu, moj dragi Pavluša, ker teh 25 menda nisi nikomur daroval. Kar léži na klop in jaz ukažem, da udarci ne bodo tako težki. Moja hči je danes zaradi tvojih neumnosti tako dobre volje, kakor še nikdar.«

»Tudi teh ne držim« pravi Pavluša. Pustite me do večera in prodal bom še zadnjo četrtino.«

Spet so se nasmejali vsi. Kdo bo tako neumen, da bi kupil kaj tacega? Toda kralj mu dovoli in Pavluša odide po ulicah glavnega mesta.

»Kdo kupi mojih petindvajset? Kupite, kupite mojih petindvajset! Prav po ceni je dam.«

Toda nihče ni hotel kupčevati ž njim. Nekteri so vedeli, da dobi graščine, toda toliko penez ni imel nihče, da bi se upal pogajati za 25 graščin. Drugi pa so se mu smejali, ker so videli, da je Pavluša neumen. Prišel je že do konca mesta in začelo ga je skrbeti, kaj bo, če ne bo prodal svojih 25. Zdaj pride k visoki in krasni palači, ki je stala v vrtu, katerega stezice so bile popisane s srebrnim peskom. Iz gornjega okna palače je gledal star človek, po vsem mestu znan bogataš in oderuh. Ko zasliši Pavluševo ponudbo, misli tudi on, da prodaja onih 25 graščin in hitro sklene poskusiti kupčijo z neumnim prodajalcem. Služabnik prihiti na cesto in mu namigne, naj gre v palačo, ker je gospod voljen kupiti njegove graščine.

Bogati skopuh ga naglo vpraša, koliko želi za svojih 25.

»Koliko imate?« vpraša Pavluša vesel, da se je kupčija začela. Oderuh mu naloži cekinov in srebra, kolikor je imel pri sebi v železni omari, potem ukaže zapreči zlato kočijo in oba se peljeta skupaj v kraljevski grad.

»Ta gospod mi je odkupil onih petindvajset« je predstavil Pavluša kralju znanega oderuha. Kralj bi se najrajši od velike radosti nasmejaj, da ima Pavluša toliko sreče pri svojih kupcih, ker mu je vedno predstavljal tiste, ki so najbolj zaslužili kazni. Tudi tega oderuha bi bil kralj že davno rad prijel in ga kaznoval, toda ni mu mogel nikjer do živega. Zdaj ga je ukazal privezati na klop in mu naštetih gorkih 25, ki mu jih je privoščil iz srca.

Pavluša pa se je kralju globoko priklonil, vzela denar, ki ga je dobil za zadnjih 25 in šel domu k materi.

Drago in dobro je prodal tisto učeno meso.

13.

Mati si je kupila takoj dve lepi dojni kravi, ker je vedela, da bi Pavluša drugače denar razdelil med ljudi in zapravljal. Mnogo mleka je dobila in prodajala mleko in maslo v grad skoro uro daleč.

V gradu se je nekdanj pogovarjala s kuharico o svojem sinu, ki ga je hvalila z materinskim veseljem

in ponosom, kako neizrečeno zvit in pameten je postal. Ljudje pravijo, da je neumen, on pa vendar pogodi vedno prav in si je postavil novo hišo, kupil lepi kravi, dve njivi in mnogo gospodarskih reči, poleg tega pa imata vedno mnogo denarja.

Kuharica se ji je zelo čudila in ni mogla pozabiti na bistrega in zvitega fanta. O priliki je povedala grofici, grofica pa grofu, da je Pavluša tako premeten, da ni reči na svetu, ki bi je on ne znal napraviti. Zdaj je postal tudi grof radoveden in je naročil kuharici, naj pošlje prihodnjič Pavluševo mater k njemu, da se sam ž njo progovori. Že prihodnjega dne je stala Pavluševa mati pred grofom, ki jo je izpraševal, kaj je z njenim sinom. In mati ga je seveda strašno hvalila. Nato je rekel grof, da hoče videti njenega sina.

Kmalu je prikorakal Pavluša s takim ponosom, kakor bi si bila s samim kraljem napitna brata. Hlapcev in služabnikov po dvoru in hodnikih niti ne pogleda, ampak gre naravnost k grofu.

Grof ga nagovori: »Ti Pavluša, slišal sem o tebi, da si mojster vseh zvijač in umetnosti. Ne verjamem tega, dokler te ne spoznam. Zato bi rad videl, kaj znaš. Mati je pravila, da si tudi dober tat. Do jutri zjutraj moraš ukrasti zlati prstan, ki ga nosi vedno moja grofica na roki. Pa slišiš: ukrasti! Če mi ne storiš tega, dam te jutri šibati na našem dvorišču, da boš moder in zelen. Zastonj se mi ne boš bahal po svetu s svojimi zvijačami.«

»Je že prav,« pravi Pavluša in odide. »Temu suhemu grofu moram nekako zagosti, da ne bo tako prevzet, kakor bi že s palico klatil zvezde iz neba. In obljubil mi je, da me bo dal preteptati. Le čakaj, ti boš se me že še spominjal.«

Materi ni povedal doma ničesar. Samo to reče, da nocoj ne bo spal doma, ampak v gradu. Pred večerom se res napoti proti gradu. Ko se je jelo mračiti, prikrade se v grofovo in groficično spalnico in se skrije pod posteljo.

Po večerji prideta grof in grofica spat. Ko se je grofica že spravljala v postelj pravi ji grof:

»Ti čuješ, svoj dragoceni prstan z briljanti si shrani danes v skrivni predalček v mizici in ključ bom spravil jaz v žep. Mogoče je, da pride po noči nek postopač, tisti Pavluša, k nama po ta prstan«. Grofica še o tem ni vedela in storila je tako, kakor je rekel grof. Grof je dejal ključek v majhen žep v svoji suknji, suknjo je obesil na stol.

In vse to je poslušal Pavluša prav pazno pod postelji. Vlekel je na ušesa, da mu ni ušla niti najmanjša beseda. Počakal je potrpežljivo, da sta oba trdno zaspala, potem pa se je potegnil počasi izpod postelje, stopil tiho k suknji, preiskal žepe, drugih reči pa se ni dotaknil, samo kjuč si je potegnil. Potem odpre tihoma predalček, vzame si prstan, predalček zopet zaklene in skrije ključ v isti žep grofove suknje. Potem pa se tiho odpravi iz grada.

Listnica uredništva.

Prepozno došle dopise porabimo prihodnjič.

Južnoštajerska hranilnica

v Celju Narodni dom

za katero jamčijo okraji: **Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje pri Jelšah, Vrnsko** za popolno varnost vlog in za njihovo, po pravilih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, ima sedaj hranilnih vlog **4.000.000. K.**

Hranilnica posluje s strankami vsak **torek in petek** dopoldne, za druga opravila pa je urad odprt **vsak dan** ob navadnih uradnih urah. Hranilne vloge obrestuje **po 4 odstotke** in pripisuje obresti polletno h kapitalu ter plačuje hranilnica **rentni davek sama** in ga ne odtegne vlagateljem, tako, da dobe isti popolnoma **nad 4 odstotke obresti.**

Izposojuje pa od dne 1. januarja leta 1905 na zemljiško varnost **po 4 tri četrt odstotkov**, občinam, korporacijam navedenih petih okrajev **po 4 in pol odstotkov obresti.**

Stanje hranilnih vlog:
nad 23 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
800.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v **Prešernovih ulicah šte. 3**

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopodne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nedvignjene obresti vsacega polleta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62¹/₂ leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred n. pr. v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja tudi na menice in na vrednostne papirje.

Razglas.

Hranilno in posojilno društvo (posojilnica) v Ptuiju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Od 1. januarja 1908 naprej velja do preklica pri hranilnih vlogah

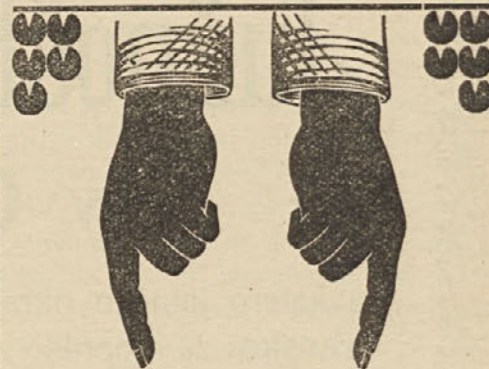
4³/₄

odstotna obrestna mera. (Od 100 kron vloge se dobi 4 K 75 v obresti.)

Pri posojilih na poroke pa velja 6 odstotna, pri posojilih proti vknjižbi (brez porokov) 5½ odstotna obrestna mera in sicer od 1. decembra 1907 naprej pa do preklica.

V Ptuiju, dne 25. novembra 1907.

Načelstvo.

Priporočajte,

naročajte

in širite

„Novi Slov. Štajerc“!

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem

ZVEZNA TRGOVINA

Celje, Rotovška ulica št. 2.

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

Svinčnike, kamenčke, peresa, tablice, peresnike, gobice, radirke in črnilo.

Trgovske knjige v vseh velikostih, črtane z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl, ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank. Papirnate vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah.

Stambilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cveticami od najpreprostejše do najfinejše izpeljave.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznано dobro blago. Solidna in točna postrežba.

F. PAMM, Krakovo,

Zielonove ulice 3.

Razpožilja na zahtevo brezplačno in poštne prosto bogato ilustr. cenike o urah, zlatnimi, srebrnimi, orodju in godalih.

Najnovejša iznajdba i

Velik požar

se zamore lahko in naglo pogasiti samo s

**Smekalovimi
brizgalnicami**

s 40% delavske sile pomanjšanim ravnotežjem nove sestave, koje od desne in leve strani vlečejo in mečejo vodo. — V vsakem položaju delujoče kretanje brizgalnic nepotrebno.

**R. A. Smekal
Zagreb**

Skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, čelad, pasov, sekiric in gospodarskih strojev ter motor-mlinov.

Izdelujem najmoderneje vse sokolske oprave.

Obročno odplačivanje. 140 odlikovanj.

Postavno zavarovano.

Edin pristen balzam
lekarna „Angela varihar“

A. THIERRY
v Pregradi pri Rogoški Slatini.

Vsako ponarejanje kaznivo

Edino pristen je

THIERRYJEV BALZAM

z zeleno varstveno znamko z nuno. 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali velika specialna steklenica s patentnim zaklopom K 5—

Thierryjevo centifolijsko mazilo

za vse, še tako stare rane, vnetja, poškodbe itd. 3 lončka K 3-60. Pošilja se samo po povzetju ali denar naprej.

Te dve domači zdravili ste kot najboljši splošno znani in staroslavni.

Naslavlja naj se na

lekarnarja A. Thierry v Pregradi pri Rogoški Slatini.

Zaloge po skoro vseh lekarnah. Knjižice s tisoči izvornih zahvalnih pism zastoj in poštne ne prosto.

Slovenci in Slovenke,

podpirajte družbo

Sv. Cirila in Metoda!